

תשורה

מהתועדות וחגיגת יום הולדת השבעים ותשע
של הרה"ג הרה"ח ר' אברהם יצחק ברוך גערליצקי שליט"א
והכנסו לשנת השמונים לאורך ימים ושנים טובות

י"ד מרחשון תשפ"ז

פתח דבר

הננו מוציאים לאור תשורה מיוחדת לכבוד כל המשתתפים במסיבת והתועדות יום הולדת של הרה"ג הרה"ח ר' **אברהם יצחק ברוך גערליצקי** שליט"א, יום הולדתו השבעים ותשע והכנסו לשנת השמונים, לאורך ימים ושנים טובות.

התשורה כוללת:

(א) **מכתבים למשפחת גערליצקי** – מכתבים לר' **אברהם** שליט"א, ויבחל"ח אביו ר' **משה אלי גערליצקי** ע"ה.

(ב) **שער ההגהות** – הכולל: (א) הגהות על שיחת אחש"פ תשכ"ח, על הטופס הנשלח להרש"י ז"ל. (ב) חלק מהגהה שני' על מאמר ד"ה וירא אל אברם תשל"ח, מתפרסם לע"נ הרב **אברהם ברוך** ב"ר **דובער יוניק** ע"ה. (ג) הגהות על שיעורים בספר התניא אגה"ק, חלק מסימן ב' וחלקים מסימן ה'.

(ג) **שער המכתבים** – צרור מכתבים. ויש לציין שמכתבים אלו נדפסו באג"ק במקומם ובזה מתפרסם צילומי הכתי"ק.

(ד) **עניני דפוס** – כתי"ק הקשורים עם עבודת כ"ק אדמו"ר במסגרת קה"ת שבהנהלתו.

ויש לציין, שרוב מהחומר מתפרסם בזה **לראשונה** (חלקם – כבר נדפסו ובזה מתפרסם צילומים יותר איכותיים).

תודתנו נתונה לכל אלו שמסרו חומר עבור התשורה, ובמיוחד – הת' **משה נחמן** הלוי שי' **קרולפסקי**, ומערכת „**מפתח**“, ומהם יראו וכן יעשו.

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לשמוע שיחות ומאמרים חדשים, באשר „תורה חדשה מאתי תצא“, תיכף ומיד ממש.

תלמידי שנות הלימודים תשפ"ו-פ"ז

י"ד חשוון, תהא זו שנת פלאות

ארבעים שנה ליום הבהיר ה' טבת

שבעים ושש שנים לנשיאות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו משיח צדקנו

ברוקלין, נ.י.

מכתבים למשפחת גערליצקי

א.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON <i>Office Address:</i> Lubavitch, 770 EASTERN PARKWAY BROOKLYN 13, N. Y. HYacinth 3-9250	מנהל מענדל שניאורסאהן פ"ה.ח. ח' חמוזחשי"א ברוקלין. הרה"ח חזו"ח אי"א נו"נ וכו' מחז"ר משה אלישיב שלום וברכה! קבלתי מכתבו של בלי הוראה זמן כהנחו- וכו פ"נ עבור זוגתו חח"י. לבשאה"י על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אקראהו, ובטח יבשר בשו"ס בזה. בפרכה <i>א. גערליצקי</i> נ"ב. על להבא כשיכתוב פ"נ עבור נקבה לא יכתוב ברמ"ח אברי' אלא בכל אברי' <u>וכי"צ</u>.
---	---

תשורה לכבוד יום הולדתו הע"ט של הרב אברהם יצחק ברוך שי' גערליצקי | 5

ב"ה, ח' תמוז תשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מהו"ר משה אלי' שי'

שלום וברכה!

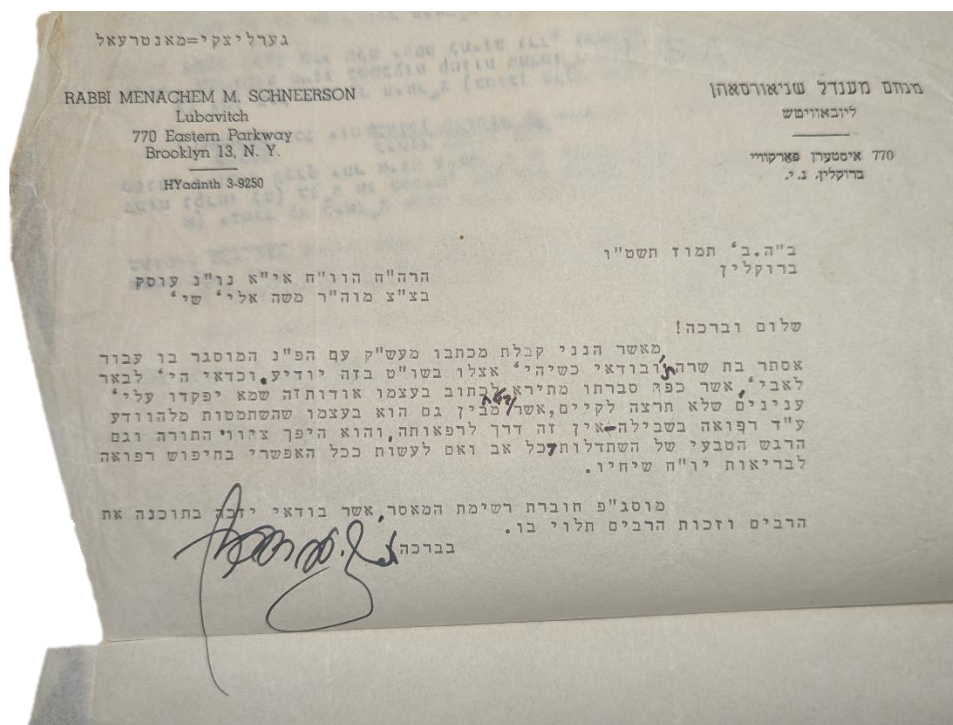
קבלתי מכתבו - בלי הוראת זמן כתבתו - ובו הפ"נ עבור זוגתו תחי'.

לכשאהי' על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אקראהו, ובטח
יבשר בשו"ט בזה.

בברכה [חתי"ק]

נ"ב. על להבא כשיכתוב פ"נ עבור נקבה לא יכתוב ברמ"ח אבריי' אלא בכל אבריי',
וכידוע.

ב.

ב"ה. ב' תמוז תשט"ו
ברוקלין

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"נ עוסק
בצ"צ מוה"ר משה אלי שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מעש"ק עם הפ"נ המוסגר בו עבור אסתר בת שרה
ת"י ובדאי כשיהי' אצלו בשו"ט בזה יודיע. וכדאי הי' לבאר לאבי, אשר כפי סברתו
מתירא לכתוב בעצמו אודות זה שמא יפקדו עלי' ענינים שלא תרצה לקיים, אשר בטח
מבין גם הוא בעצמו שהשתמטות מלהודיע ע"ד רפואה בשבילה – אין זה דרך
לרפאותה, והוא היפך ציווי התורה וגם הרגש הטבעי של השתדלות דכל אב ואם לעשות
ככל האפשרי בחיפוש רפואה לבריות יו"ח שיחיו.

מוסג"פ חוברת רשימת המאסר, אשר בודאי יזכה בתוכנה את הרבים וזכות
הרבים תלוי בו.

בברכה [חתי"ק]

ג.

ב"ה, כ"ד סיון תשי"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה' משה אלי שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מטרנטה.

ת"ח על הבשו"ט מבטבת הענינים אצל [.] ובנו שיחיו. ויהי רצון שגם להבא
אך טוב יבשר בכל אלה שבא עמהם במגע, בטוב הנראה והנגלה, ולפלא קצת על שהנ"ל
לא הודיע בעצמו הבשו"ט, ובכל אופן כדאי שיעוררם, שעד כמה שתלוי הדבר בידם
ימהרו ולא ימשיכו חתונת בנם שי'. ומובן שצריך הדבר להעשות באופן דיפלומטי
מתאים לתכונת נפשו. וההקדם בזה ישובח.

כן ת"ח על הבשו"ט מהזזה לטובה בהנוגע למר ומרת [.] שיחיו, ויהי רצון
שתלך ההזזה הלך וגדול עד שתהי' בריאותם כדבעי. ומוסג"פ קבלה מלשכת חשארין
בעד הנ"ל.

מובן שמצער מ"ש אודות הת"ת ישיבה ליובאוויטש אשר בטרנטה, שכנראה
אין הפעולות שם נעשים במרץ הדרוש, ולפלא על הנהלת ישיבת תו"ת דמאנטרעאל,
וגם הוא בתוכם, שאינם מסייעים לאנ"ש בטרנטה ככל הדרוש, והרי יש להם כבר נסיון

תשורה לכבוד יום הולדתו הע"ט של הרב אברהם יצחק ברוך שי' גערליצקי | 7

של כמה שנים בפעולות כאלו משא"כ בטרנטה. ויהי רצון שעכ"פ עתה יעשו את זה
ובמדה מלאה. ואחכה לבשו"ט.

בברכה [חתי"ק]

גערליצקי-מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה, כ"ד סיון חשי"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה' משה אלי' שי'

שלום וברכה!

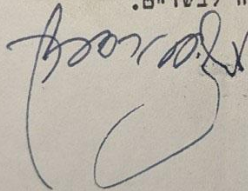
במענה על מכתבו מטרנטה.

ת"ח על הבשו"ט מהטבת הענינים אצל
ויהי רצון שגם להבא אך טוב יבשר מכל אלה שבא עמכם במגע, בסוב הנראה
והנגלה, ולפלא קצת על שהנ"ל לא הודיע בעצמו הבשו"ט, ובכל אופן כדאי
שיעורם, שעד כמה שחלוי הדבר בידם ~~הוא~~ ימהר ^למשיכו חתונה בנם שי'.
זמבן שצ"ך הדבר להקשות באופן דיפלומטי מהאים להכונת נפשו, וההקדם
בזה ישובח.

כן ת"ח על הבשו"ט מהזזה לטובה בהנוגע למר ומרת
שיחיו, ויהי רצון שתלך ההזזה הלך וגדול עד שחיי' בריאותם כדבעי.
וסומג"פ קבלה מלשכת חש"אין בעד הנ"ל.

מובן שמצער מ"ש אודות הת"ח ישיבת ליובאוויטש אשר בטרנטה,
שכנראה אין הפעולות שם נעשים במרץ הדרוש, ולפלא על הנהלת ישיבת חו"ת
דמאנטרעאל, וגם הוא בחוכם, שאינם מסייעים לאנ"ש בטרנטה ככל הדרוש, והרי
יש להם כבר נסיון של כמה שנים בפעולות כאלו משא"כ בטרנטה, ויהי רצון
שעכ"פ עתה יעשו את זה ובמדה מלאה, ואחכה לבשו"ט.

בברכה

ד.

גערליצקי-מאנערעאל
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

נחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, לי תשרי תשי"ב
ברוקלין

האברך אברהם יצחק ברוך שי

שלום וברכה.
במענה למכתבך מז"ך תש רי, בו כותב אודות הגיעך
לביל מופלא לאיש.

ותבקש את אביר שי וכן את הר"י שלך שי להסבירך
ענין דמופלא לאיש (האחריות הנוספת על ידי זה, ותקותי שזה יוסיף
אצלך רצון וחפץ לעורר יותר התמדה ושקידה בלימוד ולהתנהג כראות
לתלמיד ישיבה הק' תומכי תמימים,

ויהי רצון שצליח בהאסור וגם על חבריך ונשפיע בכזה
על ידי היותך דוגמא חי'.
בברכה לבשו"ס

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

בי"ה, לי תשרי תש"כ
ברוקלין

האברך אברהם יצחק ברוך שי'

שלום וברכה.

במענה למכתבך מז"ך תשרי, בו כותב אודות הגיעך לגיל מופלא לאיש.

ותבקש את אביך שי' וכן את הר"י שלך שי' להסבירך ענין דמופלא לאיש
והאחריות הנוספת על ידי זה. ותקותי שזה יוסיף אצלך רצון וחפץ לעוד יותר התמדה
ושקידה בלימוד ולהנהגה כיאות לתלמיד ישיבה הק' תומכי תמימים,

ויהי רצון שתצליח בהאמור וגם על חבריך שי' תשפיע בכזה על ידי היותך
דוגמא חי'.

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א. קווינט

מזכיר

ה.

גערליצקי-מאנערעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ז' ס"ח חשב"א
ברוקלין

האברך אברהם יצחק ברוך שי'

שלום וברכה!

במענה על חודעחו ע"ר הכנסו לגיל מצות.

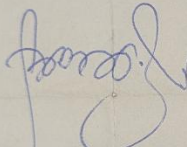
הנה ית"ר מהשי"ח אשר מבן שלש עשרה למצות

יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפסק המשנה (אבוח פרק ה'), ויוסיף

התמדה ושקידה בלימודו בחוריה בחוריה הנגלה וכן בחוריה

החסידות ויהדר בקיום המצות. והשי"ח יצליחו להיות חסיד

ירא שמים ולמדן.

בברכה

לשאלתו אודות עצות בהנוגע להנהגה מחאימה - ישאל אצל
המשפיע דא"ח בהישיבה שהוא יורהו.

ב"ה, ז' מ"ח תשכ"א
ברוקלין

האברך אברהם יצחק ברוך שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו ע"ד הכנסו לגיל מצות,

הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות יגדל לבן חמש עשרה וכו'
כפסק המשנה (אבות פרק ה'), ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת הנגלה
וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות. והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים
ולמדן.

בברכה [חתי"ק]

לשאלתו אודות עצות בהנוגע להנהגה מתאימה - ישאל אצל המשפיע דא"ח
בהשיבה והוא יורהו.

ו.

גערליצקי-מא טרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ט"ז מ"ח חשכ"ב
ברוקלין

האברך אברהם יצחק ברוך שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום
הולדת שלו,

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן
האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שתהי'
שנת הצלחה אצלו בלימוד התורה וקיום המצות
בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

בטח יודע משלשת השיעורים השונים לכל נפש
בחומש תהלים ותניא בכל יום ושומר אותם,
ושומר עליהם מכאן ולהבא ג"כ.

האברך אברהם יצחק ברוך שי

ז.

גערליצקי- מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ח, יז' אדר"ר תש"ל
ברוקלין, נ. י.

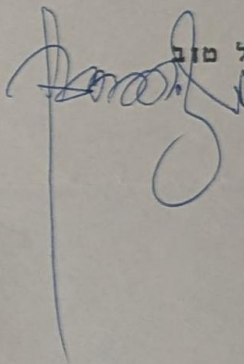
האברך חו"ח אי"א נו"נ וכן
מו"ח אברהם יצחק ברוך שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקבילות זמן חתונתם
ליום כז' אדר ר' חב"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב
מזל טוב ושחתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוצאים במאור שבתורה זוהי
תורת החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

ח.

גערליצקי-ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

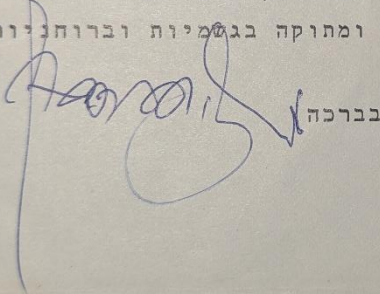
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

כ"ה, ימי הסליחות, ה"חשל"א
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה אברהם שי'

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומתוקה בגמילות וברוחניות.

בברכה

ט.

גערליצקי - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

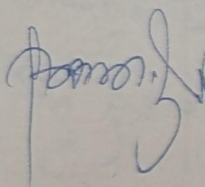
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

כ"ה, ימי הסליחות, ה'תשל"ב
ברוקלין, נ.י.

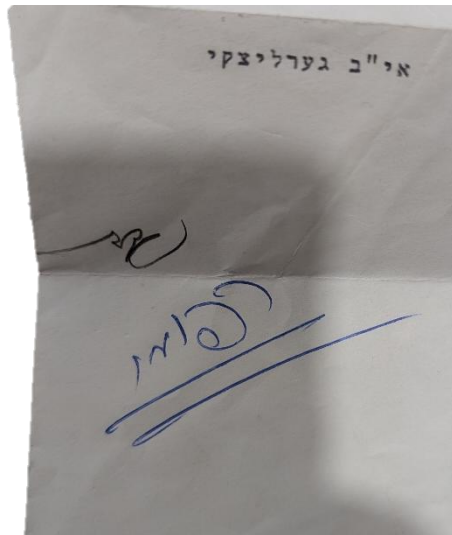
הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' אברהם שי'

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה

י.

פנא

שער ההגהות

(א) שיחת אחרון של פסח תשכ"ח

בס"ר, קצת משיח אחרון של פסח, ת"תשכ"ח, וז"ל יצחק ברוך שי' גערליצקי
- הנחה. בלמי מוגה -

א. אמרז"ל בניסן נגאלו ובניסן עתידין להבא¹. ושאלה הלכה לפעשהו
כשנבנה בית המקדש בין פסח ראשון לשני², אם נחתיבו בעשיית פסח שני.
וחנה מלוגתא דהנאי היא בירושלמי³. "ניתן לישראל לבנות בית הכחירה
(בין פ"ר לפ"ש) כו", ולדעת ר' יודא - עושין פ"ש,
ולתקיר דרך אגב, דלכאורה הי' צ"ל "ניתן לישראל ביהכ"ח" - כי חרי
בית השלישי "בנוי ומסוכלל הוא יגלה ויבוא סממים"⁴, ועד"ז במדרש הנחומא⁵,
בזוה"ר⁶ ועוד,
אלא דחירושלמי לשיטתו⁷ במגלה⁷ דהגליות יבואו ויבנותו. ויותר מפורש
בויקרא רבא⁸ דמשיח יבנהו. וכ"פ חרשב"ם הל" מלכים⁹.

ב. וחנה ידוע ד"במטאנו יכולין לחשוותם (בכלי וירושלמי) יש לנו
לחשוותם¹⁰ אמילו בענין דמליג¹⁰, ואמילו בפ"י שיח"י רחוק קצת¹¹ - וגם
בנדו"ר י"ל דגם חבלי ס"ל כחירושלמי,
אך שנפסק חדין לענין רובן זבין ומיעוטן סמאי מהים (וכן לענין שליט
סחורים שליט זבין ושליט סמאי מה¹²), ש"הואיל ולא עשה רוב הקהל בראשון, לא
יעשו אלו המיעוט הסמאים למת את השני¹³. - ומסתמך אני בכמה מחבא לקמן -
בדברי המנ"ח (מצות טז). עיי"ש.

דחנה לשון הגמרא איש נדחת לפ"ט¹⁴ ואין צבור נדחת לפ"ט¹⁵ וירובא לא
סרחו לפסח שני¹⁶ (ולא עכ"ל פסח שני¹⁷), שמע שחדיק בזה הוא, דהא
דליכא פ"ש בציבור, אינו דין במסח שני (שחחורה לא נחנה לצבור ענין פסח שני),
כי אם, דין הוא במסח ראשון¹⁸ (בדח"ח).
- ונפסק ג"כ באם בזמן פ"ר חיו הנדחים מעוש ולזמן פ"ש - נעשו רוב
(ע"י גרים שנחגיגו בנתיים וכיו"ב) -

ועוד דוח שנדחת - היינו עחחורה דוחה (ואוסרה) את עשיית הפסח בראשון
לשני - כל"ז הוא ב"איש" דוקא ולא בציבור. והוא בשני פנים כאשר הם סמאי מהים,
אין נדחים לפסח שני, ועושים את הפסח בראשון (בטומא)¹⁷. וכאשר הם סמאי זבים
וכו", נדחים הם לגמרי מעשיית הפסח ואין להם תקנה בפ"ש, כי בצבור לא ישנו
בפסח ראשון ענין דחיה"ל פ"ש.

ואם כנים דברים הנ"ל שהחפז בין יחיד לצבור הוא בענין דחיה"ל החורה,
סאין חחורה דוחה צבור לפסח שני - י"ל שאם לא עשו הצבור את הפסח מצד סיבח
צדית¹⁸, וכמו בנדו"ר סאי עשיית הפסח בראשון הוא מפני יד האופות ולא מצד
עיסוב חחורה, הייבים הם בפסח שני. כי בעצם הענין דפ"ש לא מצאנו מפורש
חילוק בין יחיד לצבור רק בזה סאינן נדחין בפ"ר לפסח שני, כנ"ל. ועפ"ז -

[בראש ההנחה הנשלח להרש"י ז"ל, כתב:]

למהררש"י שליט"א, שלום וברכה
ת"ח על הפ"ש ע"י הרח"ל שי'
ותהא רפוקו"ש ויבש"ט [חתי"ק]

. . ושאלה הלכה למעשה : כשיגבנה בית המקדש בין פסח ראשון לשני . .

. . כי אם, דין הוא בפסח ראשון¹⁶ (בדחיגתו).

143 כ"א

ב

מסקנות : (ואפילו לדעת ר' יודא)
אין מחלוקת בין חבבלי וחירושלמי. וע"ז יוסק ג"כ מה ש"חכא דלא עבדי
עבור בראשון לא עבדי יחיד בשני, נקט הנמרא ברובן זבין דוקא, ולא כשא
עשיתן הפסח היתה מצד סיבה אחרת.

ג. וחנה לדעת הר"ח (וי"ב - ר' יחיאל) דפריש¹⁹, דמקריבין קרבנות (פסח)
בזמנא, החיוב דפ"ש הוא גם אם יתחמט ח"ו. כי אף שכולנו שמאי מתימך דפ"ש
אינו דוחה את הטומאה²⁰, ע"ד הנ"ל יש לומר, שבגדול מקריבין פ"ש גם בטומאה.
כי | נוסף שלכח דיעות, הא דפ"ש אינו דוחה טומאה הוא לפי שבא ביחיד (שחרי
אין עבור נדחה לפ"ש) וחיחיד אין טומאה נדחית מפניו גם בפסח ראשון²¹ | מכיון
שחשקם מה שפ"ש אינו דוחה את הטומאה הוא "מפני טומאת דחיתיו יחזור ויעשה
בטומאה", ויש לומר, שזהו דוקא כשהחורק דחתו וכלל "החורק חזרת עליו לעשותו
בטהרת" (אף שיל"פ - דכל ענין פ"ש ניתן מפני שחחורת חזרת כו'). אבל חכא
שלא הקריב פ"ר מצד סיבה צדדית עושה פ"ש גם בטומאה²².

וחנה אף שעצ"ע בכמה מהנ"ל, ובמיוחד טרבו האוסרין להקריב פסח בזמנא²²
ודחו ראיות המסירין - לפענ"ד יש להסנע ולא להיות ב"ד באייר בתוך ט"ו מיל
סמוך לירושלים כיון שלדעת הר"ח מפרש יטנו החיוב דפסח גם עכשו, כנ"ל, ולדעת
רבי - שחמב"ם סק חלכה כמותו - פ"ש הוא רגל בפני עצמו וחיובין עליו כרת²³,
ולשיטת הראב"ד²⁴ גם פ"ש טה"י ב"ד בניסן בדרך רחוקה חייב כרת כשהחיד בשני
אליבא דרבי. ומכש"כ שלא לנסוע לירושל' ליד"א אייר. ואפילו אח"ל שאינו אלא
סק וסקס ספיא וכו'. וכו"כ זמן לפני פ"ש ולאחריו לראות בשוב ירושלם עיר
קדשנו ומקומה בית מקדשינו.

- (1) כן טתם בטמור פס"ו, יא. ובזח"ג. (רמב"ם, א) דכן אוקמה פרי מהנתינתן.
- (2) ראה ר"ח ל, או דאיכנא בחמיסר.
- (3) פסחים פ"ש ח"א | לגירסת ופי' חמנ"ח מצוה ספ. | חוספחא פסחים פ"ח הל"ב.
- (4) רש"י ד"ח אי נמי (סוכה מא, סע"א) וי"ג ד"ה ר"א.
- (5) הובא בחור"ח אין (שבועות טו, ב. וראה הנחומא ס"פ מקודי).
- (6) ח"א כח, סע"א. ובכ"ס.
- (7) פ"א ח"א. ומכ"כ בברכות (פ"ד ח"ג) ובאש אחה עתיד לבנותה - מדבר בירושלים.
- (8) פ"ס, ו.
- (9) פ"א בחלתו ובסופו.
- (10) תורה והאמר יומא (פז, ב.). (11) ראה יד מלאכי כללי שני החלמודים פ"י. ופ"ב.

(*) לדעת ר' יודא פ"ש דוחה את הטומאה. וגם ע"פ חס"ד

ה"פ 20 143

ב

- (12) פסחים ט, ב. רמב"ם הל' ק"פ פ"ז ה"ז.
 (13) רמב"ם שם ה"ד (כדעת רב פסחים ט, א).
 (14) פסחים טז, א. ודלא כל' הספרי בהעלהך (ט, יג) ויחיד עושה כו' עושים כו'.
 וראה צננה פננה שם (בהעלהך ע"צ). עיי"ש.
 (15) פסחים ט, ב. ומפ"ש הרמב"ם שם ת"ז "שהרי מיעוט עשו בראשון, כמו שבארנו" - שכוונתו ב"כמו שבארנו" הוא לחלוק ד' (וראה בארוכה בביאור הרי"ף פערלא פ"ע נד צננה) (רמז, א ואילך) - מוכרח שהדין "רובא לא מדהו כו'" הו"ע אחד עם הדין (פסחים ט, א) "כל חיבא דלא עבדי צבור בראשון, לא עבדי יחיד בשני". (ודלא כמרש"י "הואיל וסחרו זבין עכשיו כו'". שלדעתו הם שני דינים שונים, כמוכן). ומזה מוכח שמירוש "כל חיבא דלא עבדי כו'" הוא שלא עשו מפני שדחתו, כדלהלן בסנים.
 (16) ועפ"ז חובן עשורת ל' הש"ס בפסחים (בב"מ) דחשבון רוב ומיעוט חלוי בהמצב בזמן פ"ר. וכ"פ בפנ"ח. ואף שבמצבה סמאין ומצבה שחורין ונשים עורפות על חשוריים, אין תפארים עושים גם אח השני (רמב"ם הל' ק"פ פ"ז ה"ג) מפני שהנשים בשני רשות ונמצאו תפארים מצבה ואין מצבה עושין את השני - עכ"ל המ"י. ובהקדם דהד"י בפ"ר יש בה ב' פרטים נדחת פפ"ר (גם זה וכו'), נדחת ונתחייב אז ל"פ"ש (רק בסמא מת) ומרס חטני אינו (בזמן פ"ר) בנשים - שהנשים בשני רשות". והא דמסיים "ואין מצבה עושין את השני" ולא "נדחין" (כבתחלת המרק) - הוא כל' כל הלכה זו "עושין".
 (17) פסחים טו, סע"ב.
 (18) להעיר מחילוק שבין גאנס בפ"ר למי שח"י סמא (רמב"ם הל' ק"פ פ"ח ה"ב).
 מגדרי דיחוי וכו'.
 (19) כפתור ומרס פ"ו. וראה שו"ת חתם סופר יו"ד פרל"ו.
 (20) פסחים צח, ב. רמב"ם סוף הל' ק"פ.
 (21) מאירי פסחים ט. וראה גם חוסמות יומא נא, א ד"ח דוחה. - אבל פלסון הרמב"ם שם פ"ח בין פסח ראשון לפסח שני, משמע קצת שהדין דפ"ש אינו בא בסומא הוא גדר בפסח שני מצד עצמו (ולא מפני שבא ביחיד).
 (22) ודלא כפ"ש חמנ"ח מצוה שם קרוב לסופו. (22) וכ"פ בירוש' הנ"ל דהקרבת ק"פ חלוי.
 (23) רמב"ם הל' ק"פ פ"ח ה"א. (24) שם ה"ב.

י"ד חשוון תשפ"ז
 ואולי דהי"ד
 ע"י דהי"ד
 מ"י דהי"ד
 ת"ד י' ע"י

(22*) וכ"מ בירוש' הנ"ל דהקרבת ק"פ תלוי בבניית ביהב"ח. ושקו"ט בזה הספרים שצויינו בשד"ח כללים סוף אות ק'. תו"ש חי"ב ע' קנה.

(ב) מהגהה שני' דמאמר ד"ה ויאמר ה' אל אברם תשל"ח

בס"ד. מוצאי ש"ס לך לך — בחזרו — דתשל"ח.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְלֻכְתָּךְ וּמְבִית אֲבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵרָאךְ, וִידוּעִי שֵׁשׁ כֹּזֶה בִּי פִירוּשִׁים. פִּירוּשׁ הָא' הַזֶּה שֶׁהַהֲלִיכָה (דִּלְךָ לְךָ) הִיא מִלְמַעֲלָמִט. וּכְמִבְּאֹר בְּתוּרָא יִשְׁאָבְרָם הוּא אֲב רֵם, שְׁכָל הַנֶּעְלָם מִכָּל רַעֲיוֹן (שֶׁהוּא לַמַּעֲלָה גַם מִבְּחֵי חֲכָמָה. כִּי חֲכָמָה (עַם הַיּוֹתָה רֵאשִׁית כָּל הַכֹּחֹת פְּנִימִיִּים) הִיא בְּחֵי גִלְיֹו. מִשְׁאִיכ אֲב רֵם הוּא שְׁכָל נֶעְלָם מִכָּל רַעֲיוֹן. וּכְמִבְּאֹר בְּהַגְהוֹת וּבִיאֹרֵי הַצִּיָּצ לְתוּרָא שֶׁם י פִּרְשֵׁי הַדְּרָגוֹת שְׂבֹחַ. וְאָמַר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ גֵּר שִׁינָא אֹרֻז הַנֶּעְלָם לְגִלְיֹו וְיִמְשֹׁךְ מִלְמַעֲלָה לַמַּטָּה עַד אֶל הָאָרֶץ, בְּחֵי מַלְכוּת. וּמוֹסֵף אֲשֶׁר אֵרָאךְ, וְכֹזֶה בִּי פִירוּשִׁים. א' (כַּפְשׁוּטִי) שְׁאֵרָאךְ קָאֵי עַל הָאָרֶץ, בְּחֵי מַלְכוּת, שֶׁהַמַּלְכוּת הִיא בְּחֵי עֲלָמָא דְאַתְגְּלִיא לִכְּן אֹמַר עָלֵי אֲרָאךְ י. וּפִירוּשׁ ב' הַזֶּה שְׁאֵרָאךְ קָאֵי עַל אַבְרָם (בְּחֵי שְׁכָל הַנֶּעְלָם מִכָּל רַעֲיוֹן) — אֲרָאךְ וְאִגְלָה אוֹחֵךְ בְּעֶצְמֵךְ י. (בְּמַהוֹתֵךְ וְעֶצְמוֹתֵךְ י. וְהִינֵי, דִּהְיֵנִי, דִּהְיֵנִי שְׁסִפִּירַת הַמַּלְכוּת עֲלָמָא דְאַתְגְּלִיא (וְנִפְרָשׁ כְּמוֹ שֶׁנִּמְשַׁכֵּת בְּבִינֵי י) הִיא קֶצֶה הַכִּי תַחְתּוֹ, וְשְׁכָל הַנֶּעְלָם מִכָּל רַעֲיוֹן (שֶׁהוּא נֶעְלָם גַּם מִרַעֲיוֹן הָעֲלִיּוֹן) הוּא קֶצֶה הַכִּי עֲלִיּוֹן, אַעֲטִיב. ע' הִירִידָה וְהַמְשַׁכָּה (דְּאַבְרָם, שְׁכָל הַנֶּעְלָם מִכָּל רַעֲיוֹן) אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵרָאךְ (כַּפִּירוּשׁ הָא') לְבְּחֵי מַלְכוּת עֲלָמָא דְאַתְגְּלִיא (קֶצֶה הַתַּחְתּוֹן), עֲרִיז יִתְרָאד וְתַגְּלָה אֲמִיתִית עֲנִינָא (מַהוֹת וְעֶצְמוֹתוֹ) שֶׁל אַבְרָם (כַּפִּירוּשׁ הַב') שֶׁנַּעֲשֶׂה עֲלִיּוֹ (גַם) בְּבְּחֵי שְׁכָל הַנֶּעְלָם מִכָּל רַעֲיוֹן (קֶצֶה הַכִּי עֲלִיּוֹן) כְּמוֹכֵן מִהִמְבְּאֹר בְּתוּרָא שֶׁם י.

(ב) וְעַד הַיּוֹם הוּא גַם בְּעֵינֵי יִרְדָּת הַנֶּשְׁמָה בְּגוֹף י. שֶׁהֶעֱלִי הַנֶּשְׁמָה בְּהַנֶּשְׁמָה ע' יִרְדָּתָה לַמַּטָּה [שֶׁנַּעֲשִׂית בְּבְּחִינַת מַהֲלֵךְ י, עֲנִין מִלְךָ לְךָ י,] הִיא גַם בְּהַדְּרָגוֹת הַכִּי נֶעְלֹות שְׂבֹחַ, וְאִפְּלוּ בְּבְּחִינַת יִחִידָה. דִּהְיֵנִי דֹה שֶׁנִּקְרָאֵת יִחִידָה הוּא לְהִיחָה מִקְבֻלַּת מִיחִיד י' [שְׁלִכְחָאִין שִׁיךְ שְׁתֵּהִי כִּנְגֻדָה בְּלַעֲיוֹן, בְּבֹאֵה דְּבִבְּוָה לִית לְהוּ י,] מִיָּמָ, ע' שֶׁהַנֶּשְׁמָה יִרְדָּת לַמַּטָּה, מֵאִיגְרָא רְמָה לְבִירָא עֲמִיקָתָא י, נַעֲשֶׂה עָלֵי גַם בְּבְּחִינַת יִחִידָה שְׂכָה. כְּמִבְּאֹר בְּכַמָּה דְּרוּשִׁים י' שְׁעֵי עֲכֹזוֹת הַנֶּשְׁמָה בִּירִידָתָה לַמַּטָּה דּוֹקָא נַעֲשֶׂה עָלֵי (וְעָלֵי שְׁלָא בְּעֶרְךָ) גַם בְּשֶׁרֶשׁ וְעֶצֶם הַנֶּשְׁמָה שְׁלִמְעֵלָה. וּכְמוֹכֵן גַּם מִהִמְבְּאֹר בְּכַמָּה שִׁיחֹת י' (בְּעֵינֵי עָלֵי לְתוֹרָה), שֶׁהֶעֱלִי הִיא בְּכָל חֲמִשָּׁן הַבְּחִינֹת שֶׁבְּנֶשְׁמָה נֶפֶשׁ רוּחַ נֶשְׁמָה חֵי יִחִידָה, שֶׁהֵם ג' הַבְּחִינֹת תַּחְתִּיִּים שְׁנֵי וְשְׁלִישִׁים י' דְּתִיבַת נֹחַ. וְעִים מִשְׁנַל י' (עִים תּוֹרַת הַבְּעִשִּׂים י' עִהִים י' כֹּא גֵר אֶל הַתִּיבָה) שְׁעֵי

(53) ראה חזקוני מהרש"א לביב שבהערה הבאה.

(54) כיב עה. א. סנהדרין ק. א.

(55) אמיב שם פס"ט. אחי"ז שם ע' תרגו. תערב"ג.

(56) ראה בארוכה [מכתב דוא"ר חשרא זשי"נ].

(57) זח"ב קמ"ה. ב. רעוד.

(58) ראה שיחת מוצאי ש"ס נח הערה 65.

(59) בשיחה הנ"ל סי"ב.

.. פירוש האי' הוא שההליכה (דלך לך) היא מלמעלמ"ט ..

.. ופירוש הב' הוא שאראך קאי על אברם (בחי' שכל הנעלם מכל רעיון) ..

.. שהעלי' היא בכל חמשה הבחינות שבנשמה נפש רוח נשמה חי' יחידה ..

הערות

(56) ראה בארוכה במכתב דוא"ר תשרי תשל"ח. ושי"נ.

סימן ב

וּרוּחַ נִכְאָה גוֹי' און מיט געפאלענעם רוח . .

[*] **לכאורה אינאן** מובן (1) מה מוסיף בזה. (2) למה מרמז בכותבו גוי' דכל ג' הכתובים המדברים ברוח נכאה לכאורה אין [המשך ההערה - נדפסה בשיעורים בספר התניא אגה"ק ע' 1259 הערה 20].

אגה"ק סימן ה. ד.
וּלְכֵן נִקְרָא בְּשֵׁם נִקּוּדָה בְּהִיכְלָא בְּזוּה"ק און דערפאר ווערט עס אנגערופען מיט דעם
נאמען נקודה בהיכל-אין זהר הקדוש (אז דאס איז א נקודה פון חכמה ווי זי איז מאיר
אין דעם היכל פון בינה, וואס זייענדיג שוין אין בינה-אין פארשטאנד-איז דאס אלץ
א נקודה וואס איז העכער פון די פרטים פון פארשטאנד וואס בינה שטעלט מיט זיך פאר)
וְזוּ הִיא תְּמוּנַת יו"ד שֶׁל שֵׁם הו"י ב"ה, און דאס איז זי די תמונה פון דעם
אות י' פון שם הו"י ב"ה (וואס די תמונה דער געשטאלט פון דעם אות י' איז דאך א
נקודה, וואס דאס איז מרמז אויף די נקודה פון חכמה, ונקרא עדן אשר עליו נאמר עין
לא ראתה, און דאס ווערט אנגערופען עדן וואס אויף איהם שטייט עין לא ראתה, (אז עס
איז אין דעם קיין השגה ניטא, צווייל בעצם איז דאס אן אור וואס העכער פון שכל און
השגה ונקרא אבא יסד ברתא, און דאס ווערט אנגערופען אבא וואס איז דער יסוד פון
ברתא, (חכמה איז דאך "אבא"און דאס איז דער יסוד פון אותיות וואס ווערען אנגערופען
ברתא -די בחינה פון בת און מלכות, ווי ער וועט דאס באלד ערקלערען.)

אַתְּמוֹנַת הָאוֹת אִזְרָה (אִזְרָה אִזְרָה אִזְרָה) (אִזְרָה אִזְרָה אִזְרָה)

סימן ה

וּלְכֵן נִקְרָא בְּשֵׁם נִקּוּדָה בְּהִיכְלָא בְּזוּה"ק **בארוכה בלקו"ת ר"פ ראה וש"נ**), און
דערפאר ווערט עס אנגערופען מיט דעם נאמען נקודה בהיכלא - אין זהר הקדוש . .

. . וואס" דאס איז מרמז אויף די נקודה און ספירה פון חכמה, ונקרא עדן אשר עליו
נאמר עין לא ראתה . .

[*] **תמונת האות מורה על ציור ההמשכה וההתגלות כו' (הגה ברפי"ב דשעהיוה"א)**

סימן ה (עמוד כב)

. . ווייל דורך מעשה הצדקה דעם איז ער ממשיך אור אין סוף אין עולם העשי' . .

(השלמה מעמוד כ"א) ובזה יובן" למה נקרא הצדקה בשם מעשה . .

(* לכאורה אינו נוגע כ"כ כאן (כ"א סי"ב). ויומתק עפמש"כ הרמ"ז (ניצוצי אורות בזח"ג שם).

- לכאורה: (1) מה חסר לולא סיום זה, (2) פי' "והמשכילים יבינו" - מ[ה?] (3) מה מוסיף בהמוסגר בחצע"ג, ועוד

ואולי י"ל (בנקודה עכ"פ): אינו מובן כלל - מהי השייכות דכל הביא[ור] לענין שמו של הקב"ה? ה' הראשונה - היא גילוי וכו' דהיו"ד כנ"ל, ואנ"כ] מהו ההכרח דוא"ו וה' תתאה? ולמה אינו מוכרח בעוה"ב? אמרז"ל עד שלנבה"ע (לא עוה"ב ולא עוה"ז) הי' הוא ושמו בלבד - וע"פ הנ"ל מה ענין ג' אותיות אחרונות דהשם? ועוד.

וע"ז מבאר דישנו בינו לבין עצמו (אלא שה"אחרים" יודעים עד"ז כש"מדבר" "אליהם"), [שצ"ל צמצום "שכלו ומח' (רק) בדיבורן אליהם", שישנו "בינו לבין עצמו" - ב' עני[נים] (הוא ושמו) - אבל גם שמו "בלבד"), שגם ח"ע - הוא שם, וכו'

[והמשכילים יבינו (כ"ז, ואיך) ש]שם [כמו ענין הדיבור] ג"כ א"צ בינו לבין עצמו כו' - וככהנ"ל בד[יבור]

ב"ה

טו בשבט ר"ה לאילן ה'תשי"א, ברוקלין נ.י.

שלום וברכה

נסתיימה שנת ההסתלקות של נשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע.

~~ומבטחני מצד אחד מתגברים~~ הגעגועים באשר ~~עבר חורף~~ כלה קייץ עובר
חורף ואנחנו לא נושענו

אבל מצד השני ההרגל עושה את שלו. ויש מקום לחשש אשר יתיישן ח"ו
הדבר, והואור וחום ההתקשרות לנשיאנו, לתורתו ולהוראותיו - אשר כולא חד - ילך
הלך וחסור ח"ו.

אלה הדברים אשר דבר משה ~~אמרה תורה~~ הכתוב בנוגע לתורה: הדברים האלה
אשר אנכי מצוך היום. ~~ופירשוהו~~ ל: ופרושו: כדיוטגמא (מכתב המלך) חדשה שהכל
רצין לקראתה.

~~אמרה תורה~~ ובנוגע למצות: מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום. ופירושו:
שיהיו עליכם חדשים כאילו שמעתם בו ביום.

ב.

TEL. PRESIDENT 4-0807
1814
4400

כ"ה

מרכז לעניני חנוך

מרכז לעניני חנוך

MERKOS L'INYONEI CHINUCH

CENTRAL OFFICE
770 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN 12, N. Y.

ב"ה, כ"א חשוון, ה'ש"ח

הרה"ח הו"מ א"א נח"מ וכו' מוהר"י ט"י

שלום וברכה:

קבלתי סכתו וח"ח על הידיעות אשר בן, ואל (על דליאול קול) ויה"ר אשר היוצו, עם ב"ב שי', בנאות דשא יביא חוצלה הנרצה כפסוקו סכס בהבראת הגוף וחיזוקו. וכפחגם כ"ק מו"ח ארמו"ר הכ"כ בס"כ ארמו"ר (אביו) נ"ע: חיי טיער דאס (הגוף) איז אז צוליב דעם גיכס מען אזויסיל חורה וכו'.

וראה רמב"ם הל' דעות רפ"ד: חיות הגוף בריא ושלם מדרכי חסם הוא כו'.

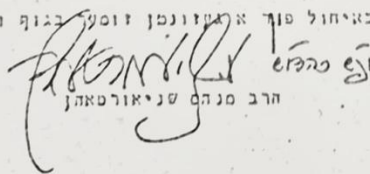
ומזה נלמד במכל שכן וקל חוסר בן בנו של קל וחוסר עד כמה נוגע עתהי' הנסמה בריאה. ואם בכל השנה צריך להשתדל בזה, על אחת כמה וכמה שצריך להתחזק בזה בחוספה אומץ בזמנים אשר עוסקים ומתענינים בייחוד בהבראת הגוף שלא יבוא ח"ו להמעיב אשר חוקטא דגופא חולשא דנשמתא (זח"א קס"ב). ועיג"כ שבה (קס"ב, ב) מ"ה דריומסס וכו'.

ולא לדרשא קאחינא, אלא לעוררו להענין, מעין דאחהככא, לגלל ימי וענין הבראת הגוף לחיזוק הנסמה, היינו להוסיף שיעור לימוד מיוחד לימי החופש ולהכנס הזמננות לעורר את אהרים הבאים להנפש במקומו וסביבותיו, לחורה עבודה וגם"ח כל אחד לפי מצבו; ולטעמים כדאי גם להסבירם, אשר אין אחנו יודע בסוד ההשגחה העליונה, ואולי חכלית ביאת כלכם למקום סלוני הוא כדי להוסיף אבנים טובות בבהרו של מלך מלכי הסלכים הקב"ה.

וכבר הבטיח כ"ק מו"ח ארמו"ר הכ"מ שחזקה להעמולה שאינה תוורח ריקס.

און ער איז א נאמן און א בטוח.

באיהול פון ארמזונמן זוסער בגוף ובנפש

 ז"ל מרדכי
 הרב מנחם שניאורסאהן

ב"ה, כא' תמוז, השי"ת

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"מ וכו' מוהר"י שי'

שלום וברכה :

קבלתי מכתבו ות"ח על הידיעות אשר בו. ות"ל על בריאות בנו שי'

ויה"ר אשר היותו, עם ב"ב שי', בנאות דשא יביא תועלת הנרצה כפשוטו ממש בהבראת הגוף וחיזוקו. וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשם כ"ק אדמו"ר (אביו) נ"ע: ווי טייער דאס (הגוף) איז אז צוליב דעם גיסט מען אזויפיל תורה וכו'.

וראה רמב"ם הל' דעות רפ"ד: היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא כו'.

ומזה נלמד במכל שכן וקל וחומר בן בנו של קל וחומר עד כמה נוגע שתהי' הנשמה בריאה. ואם בכל שנה צריך להשתדל בזה, על אחת כמה וכמה שצריך להתחזק בזה בתוספת אומץ בזמנים אשר עוסקים ומתענינים ביחוד בהבראת הגוף שלא יבוא ח"ו להמצב אשר תוקפא דגופא חולשא דנשמתא (זח"א קפ, ב). ועייג"כ שבת (קמז, ב) מייא דדיומסס וכו'.

ולא לדרשא קאטינא, אלא לעוררו להענין, מעין דאתהפכא, לנצל ימי וענין הבראת הגוף לחיזוק הנשמה, היינו להוסיף שיעור לימוד מיוחד לימי החופש ולחפוש הזדמנות לעורר את אחרים הבאים להנפש במקומו וסביבותיו, לתורה עבודה וגמ"ח כל אחד לפי מצבו; ולפעמים כדאי גם להסבירם, אשר אין אתנו יודע בסוד ההשגחה העליונה, ואולי תכלית ביאת כלכם למקום פלוני הוא כדי להוסיף אבנים טובות בכתרו של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

וכבר הבטיח כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שחזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם.

און ער איז נאמן און א בטוח.

באיחול פון א געזונטן זומער בגוף ובנפש

ופ"ש כהדו"ש [חתי"ק]

הרב מנחם שניאורסאהן

ממכתב להרב שלמה גורן, ימי הסליחות תשי"ח

[. .] [שקיבל א]ת [ה]דם ועמד במקומו וזלמ"ז [נספל הזבח].

— ראה יומא (לה, ב) בין [האולם ולמזבח ובגמרא שם. [תמיד פ"ז מ"ג. ולהעיר אשר] זריקה למרחוק תלוי' בכח [האדם (זבחים סד, א)] [וכה]"ג גדול מאחיו בכח (יומא יח, א).

במל"מ הועתק לפיכך כה]ן שקיבל כו'. וכנראה לא דק.

[בס' שע"ט – תוספת טהרה בתחלתו.] בפ"י הרא"ש כמו במי גבאים [ופ"י בסוגית פסח]ים עיין בפ"י ברא"ש בלטהרות [ספ"ח שפ"י דבפסחים קאי ב]שאובים - היפך מפירושו בהל' מקואות. וכבר העיר ע"ז בס' גולות עליות (על מס' [מקואות וה]ניח בצע"ג. ועיי"ש שהאריך שם [בכל הנקודות אודות דן] כת"ר.

[שם בסופו. לעת"ל אני מטהר א]תכם טהרה עולמית שלא תטמאו [שנא' זרקתי עליכם] מ"ט וטהרתם. ובשע"ט שם [לע"ל שיעבור רוח הטומאה] מן הארץ כו'.

[אבל – זרקתי עליכם –] הוא טהרת האדם [הי]חיד או הרבים או גם כללות בני"י ובכ"ז מציאות [הרע בעולם] קיימת (וגם בפועל - באו"ה, בחיות וגם בערב רב) ובמילא גם [אפשריות של] פועל רע (גם [בכל] בני"י)

[סימן "כ" כאות להתחיל פיסקא חדשה:]

משא"כ [ואת רה"ט אעביר מן הארץ] שהוא טהרת העולם [ובלשון] רז"ל מביאו הק' ליצה"ר ושוחטו (סוכה נב, א).

ואין כל חדש וכבר הי' דוגמת ב' הענינים הנ"ל: אין לן יצה"ר כי הרגו או, יותר מזה, עשה יצה"ר טוב (ירוש' סוף ברכות) ומעין זה מי שיצאו רוב שנותיו ולא חטא כו' (יומא לח, ב) משא"כ - מסירת יצרא דע"ז לאנשי כנה"ג (יומא סט, ב. ועיי"ש בחדא"ג).

ונפק"מ לענין שכ ועונש - דישנו עדיין באופן ותקופה הא', אע"פ שהקב"ה עזרו וטהרו, ועד וכמו שתמיד אלמלא הק' עוזרו דאלמלא זה אינו יכול לו.

משא"כ באופן ותקופה הב' שהם שנים שאין [בהם] לא זכות ולא חובה (שבת קנא, ב).

ועייג"כ זח"ג ככה, א (ומתורצת עפ"ז קושית הכס"מ ולח"מ [. .])

הגהה ראשונה

- ב -

[שפתרון השאלה צריך להיות כזה שראוי להתקבל על כל [בני ישראל בכל מקום שהם, שיהי' מסוגל] לקרב לאחד ולהדק את הקשרים ביניהם, ומכל שכן שלא ישמש סיבה, אפילו סיבה [רחוקה, לריחוק או לפירוד. שלכן, אפילו] אם תמצא לומר שבארץ ישראל קיימים תנאים הדורשים עיון] מיוחד בשאלה האמורה, אין [תנאים אלו מצמצמים הבעי' דרך בשטח ארץ ישראל לבד, כי [ענין משותף הוא לכל] עם בני ישראל בכל מקום שהם.

נקודת ההפ[רש] בהסברת תחומי גזרי השאלה נזכר במכתב גס כ' ענין ההפלי', ול[דעת] אין מקום כלל בבעי' האמורה אבל הפלי' שייכת לשאלת הפלי', כיון [ענין] הפלי' קשור בנתינת או שלילת זכויות או עונשים, ואין לו שייכות ולא בלישום של מציאות קיימת.

גב. ענין ההשתיי[ני]כות לעם ישראל מעולם לא נתקבלה באומתנו ה' כענין פורמאלי, חיצוני, ענין של מה בכך. השתייכות לעם ישראל מתמיד היו פירושה ותחומה – מציאות כל האדם היהודי וחוי' פנימית ועמוקה הקשורה בנימי נשמתו ולבבו של כל אחד ואחת מבני ישראל. מבחינה זו, כל תנועה המקילה בזה, הנה לבד אשר אינה תופעה חיצונית מצד עצמה] גורעת מהנהוג מקובל עשירות בדורות, ובפרט הקלה עד כדי להסתפק הרי היא גורעת ומזלזלת ומחללת את בגש ההשתייכות לעם ישראל, ואי אפשר שלא תגרום הירוס ביחס הרציני והעמוק לקישור הפנימי הזה שבין היהודי לעמו.

גד. הקלת המעבר והצירוף לעם ישראל, בפרט במצב המיוחד של ארץ ישראל המוקפת ארצות ועממין שאינם אוהדים לה, ובחלק חשב גדול [תחילה מחק תיבת "גדול" ואח"כ ביטל המחיקה] מהם הרבה גרוע מזה, עלולה להעמיד בסכנה במדה חשובה ידועה כל הענינים הבטחוניים של ארץ ישראל.

הד. המורס מנקודות ג'–ה' הנ"ל, שאם אפילו ייעשה נסיון להשתמט מפתרונה הנכון עשל הבעי' [תחילה הי' כתוב "הבעי' הנכון שלי", ותיקן כנ"ל] ידע על ידי פשרה, כגון חילוף המלה "יהודי" ב"ישראלי" וכדומה, אין זה מוצא, כי ההיזק בעינו יעמוד הן בנוגע להחדוק הקשרים שבין כל אחינו בני ישראל באשר הם שם והן מנקודת החיסון והבטחון, כנ"ל.

הה. מובן, וגם פשוט, שאין להקשות מזה שהיו שבמקרים מסויימים אשר מי אפשר להיות שאחד שעבר כל טקס הגירות על פי השלחן ערוך, אף על פי כן יהי' גורם מזיק לעם ישראל, ולאידך - אחד שרק הצהיר על סור שזה [שרק מצ] היר השתייכותו לעם ישראל יהי' גורם מועיל ביותר לעם ישראל, כי הרי חוק תורתנו על הרוב ידבר, זכמו שאין סתירה בנוסח המקובל [לדרישת סדר הגירות - מהעובדה דישנם] של אתה בחרתנו מכל העמים, אף על פי שיש חסידי אומות העולם, בה בשעה שיש בין עם הנבחר

~~כאלה שעליהם אמר הנביא מהרסיד ומחריביך ממך יצאו. אף שכשמים כן הם - שמושל שבני דת ישמאל [מאומות העולם].~~

~~ז. ארשה לעצמי להוסיף עוד הערה, אף שאינני.]. הענין, והוא בנוגע לנוסח במכתב כי "שיתאימו למן סורת המקובלת" בכל חוגי היהדות, האדוקים והחופשיים לכל זרמין הם".]. לכאורה, חוגי החופשיים אשר בימינו צריך עיון.]. מקובלת בחוגי היהדות אפשר להם להסתמך. ברם.]. המקרבים כל אחד מישראל לחברו. אבל גם אינני.]. לעבור על סגנון האמור שהובא בהתחלת המכתב נת.]. יסודית, כסגנון מדויק בהחלט, כיון ששתיקה ב.]. מקום לפירוש שכהודאה דמי.~~

(ז) חוק הנישואין וכו'

ח [והעביר לכאן פסקא המתחלת "נקודת" דלעיל]

ב"ה, ה' אדר א' ה'תשי"ט
ברוקלין, נ.י.

לכבוד

מר ד. בן גוריון שי'
ראש הממשלה

שלום וברכה:

במקנה על סכתב כ' בשאלה לחתח דעתי בנוגע לרישום
ילדי נשואי מקרובה, כשהאב יהודי והאם לא יהודי, ולא נהגירא
קורם עליהם, והסכתב - לפי נוסח החתום בסכתב הנ"ל - להגיד
חוראות, שהאיסוס למסורת המקובלת בכל חוגי תיחרות, הארוקים
והחופשיים לכל דרסיחם, ולחנאים המיוחרים של ישראל כסדינת
רבנית שסובבת בת חופש סצפון ורה וכסרכו לקיבוצ גלויח -

דעתי ברורה בהחלט, בהחאם לחורה ולמסורת המקובלת
סדורי דורות, כי בענינים כאלה אין כל חוקף לחצתרת בריבור
על הרצון להרשם בחור יהודי, ואין בכח הצתרת זו לשנות את
המציאות.

על פי החורה והמסורת של דורי דורות אקימת וחי'
ער חיוס יחזח - יהודי, או - בסגנון שונה אבל בחוכן שעת -
ששייך לעם בני ישראל, הוא זת רק זת שנולר סאס יהודי' או
גר שנחגייר באופן גירות סדויק, אשר דרסי סדר גירות זת
סכוארים בספרי ספסי דינים של עמנו ביה ישראל סדור לרור ועד
להטולחן ערוך.

האסור במלוא חקסו לא רק בנוגע לילדים ש וריחם או
סי שחא אחר סצתיר על רצונו לרשום אוחם בחור יהודים, אלא
גם בנוגע לכל סי שיבוא להצתיר על עצמו שרועה לשנות סעפרו
וסצבו כרי לאכנס לכלל ישראל, שאין בהצתרת כזו ולא כלום אלא
אם כן יקיים בפועל, או סכבר קים בפועל, סדר הגירות סחאים
למסורת וכספורם בספר השולחן ערוך, כנ"ל.

בכבוד ובברכה

איני סצין מסורות וכו' - כי בענין הגירות חלכות
ססוקות, ברורות וספורות ברסב"ס, סור, שולחן ערוך, ועוד.

הצתרת:

כל חבא לחלן מובא רק כחוספת בשולי הסכתב - בכחא
להדגיש, שאם אפילו לא יחקבלו חרברים דלקסן, בחלקם או אפילו
סכולם, אין זת סמעס כלל וכלל במחלמיות חתח דעתי חאסורת לעיל,
ולא באו התערות רלחלן אלא בחור חגובת על חחסברת וחיאור חסצב
וכו' חובאים בסכתב כ'.

הגהה שני'

ב"ה, ח' אדר א', תשי"ט
ברוקלין, נ.י.

לכבוד

מר ד. בן גוריון שי'
ראש הממשלה

שלום וברכה!

במענה על מכתב כ' בשאלה לחוות דעתי בנוגע לרישום ילדי נשואי תערובת, כשהאב יהודי והאם לא יהודי ולא נתגיירה קודת הילדה **הילד**. והמכוון - לפי נוסח ההחלטה במכתב הנ"ל - להגדיר הוראות "שיתאימו למסורת המקובלת בכל חוגי היהדות, האדוקים והחופשיים לכל זרמיהם, ולתנאים המיוחדים של ישראל כמדינה רבנית שמובטח בה חופש מצפון ודת וכמרכז לקיבוץ גלויות" --

דעתי ברורה בהחלט, בהתאם לתורה ולמסורת המקובלת מדורי דורות, כי בענינים כאלה אין כל תוקף להצהרה בדיבור על הרצון להרשם בתור יהודי, ואין בכח הצהרה זו לשנות את המציאות.

על פי התורה והמסורת של דורי דורות הקיימת וחי' עד היום הזה - יהודי, או - בסגנון שונה אבל בתוכן שווה - שייך לעם בני ישראל, הוא זה **ורק זה** שנולד מאם יהודי או גר שנתגייר באופן גירות מדויק, אשר פרטי סדר גירות זה מבוארים בספרי פסקי דינים של עמנו בית ישראל מדור לדור ועד השולחן ערוך.

האמור במלוא תקפו לא רק בנוגע לילדים שהוריהם או מי שהוא אחר מצהיר על רצונו לרשום אותם בתור יהודים, אלא גם בנוגע לכל מי שיבוא להצהיר על עצמו שרוצה לשנות מעמדו ומצבו כדי להכנס לכלל ישראל, שאין בהצהרה כזו ולא כלום אלא אם כן יקיים בפועל, או שכבר קיים בפועל, סדר הגירות מתאים להמסורה וכמפורט בספר השולחן ערוך, כנ"ל.

בכבוד ובברכה.

איני מציין המקורות וכו' - כי בענין הגירות הלכות פסוקות, ברורות ומפורטות ברמב"ם, טור, שולחן ערוך, ועוד.

הערה:

כל הבא להלן מובא רק כהוספה בשולי המכתב - בכוונה להדגיש, שאם אפילו לא יתקבלו הדברים דלקמן, בחלקם או אפילו בכולם, אין זה ממעט כלל וכלל בהחלטיות חוות דעתי האמורה לעיל, ולא באו ההערות דלהלן אלא בתור תגובה על ההסברה ותיאור המצב וכו' המובאים במכתב כ'.

א. שאלת הרישום, באיזה תואר שיבחרו, אינו ענין המוגבל לארץ ישראל בלבד. כי מובן מאליו, וכמבואר גם במכתב כ', שאין ביכולתו של מישהו להקים מחיצה בין יהודי ארץ ישראל ליהודי חוץ לארץ, ואדרבא, כל אחינו בני ישראל באשר הם שם מהווים עם אחד, מיום היותם לעם, למרות פיזורם בכל קצוי תבל. מכאן, שפתרון השאלה צריך להיות כזה שראוי להתקבל על כל בני ישראל בכל מקום שהם, יהי מסוגל לקרב לאחד ולהדק את הקשרים ביניהם, ומכל שכן שלא ישמש סיבה, אפילו סיבה רחוקה, לריחוק או לפירוד. שלכן, אפילו אם תמצא לומר שבארץ ישראל קיימים תנאים הדורשים עיון מיוחד בשאלה האמורה, אין תנאים אלו מצמצמים הבעי' בשטח ארץ ישראל, אלא, כאמור, ענין משותף הוא לכל עם בני ישראל בכל מקום שהם.

ב. ההשתייכות לעם ישראל - מעולם לא נתקבלה באומתנו כענין פורמאלי, חיצוני.

מאז ומקדם ועד היום הזה היו פירושה ותחומה - מציאות כל האדם היהודי וחוויו' פנימית ועמוקה הקשורה בנימי נשמתו ולבו. מבחינה זו, כל תנועה המקילה וגורעת מהנהוג ומקובל בשטח זה, הרי היא גורעת ומזלזלת ברגש ההשתייכות לעם ישראל, ואי אפשר שלא תגרום הירוס ביחס הרציני והעמוק לקישור הפנימי שבין היהודי לעמו.

ג. הקלת המעבר והצירוף לעם ישראל, בפרט במצב המיוחד של ארץ ישראל המוקפת ארצות ועממין שאינם אוהדים לה, ובחלק גדול מהם הרבה גרוע מזה, עלולה להעמיד בסכנה במדה חשובה את הענינים הבטחוניים של ארץ ישראל.

ד. המורס מנקודות הנ"ל, שאם אפילו ייעשה נסיון להשתמט מפתרונה הנכון של הבעי' על ידי פשרה, כגון חילוף המלה "יהודי" **בתואר חילוני** [מחק כאן איזו תיבות, ובצד הגליון כתב: "למחוק במכונה"] בהחלט, אין זה מוצא, כי ההיזק בעינו יעמוד הן בהנוגע להידוק הקשרים שבין כל אחינו בני ישראל באשר הם שם, והן מנקודת החיסון והבטחון, כנ"ל.

ה. מובן, וגם פשוט, שאין להקשות מזה שהיו מקרים אשר גר שנתגייר כדת וכדין אף על פי כן ה' גורם מזיק לעם ישראל; ולאידך, אפשר שזה שרק מצהיר על השתייכותו לעם ישראל יהי' גורם מועיל ביותר לעם ישראל, כמו שאין סתירה לדרישת סדר הגירות - מהעובדא דינשם חסידי אומות העולם, אף שכשם כן הם - מאומות העולם.

ו. בהסברת גדרי השאלה נזכר גם כן ענין הפלי'. אבל הפלי' שייכת בנתינת או שלילת זכויות או עונשים, ולא ברישום מציאות קיימת.

ואסיים בתקוה ובצפי', אשר תהי' ארץ ישראל בכל פרטי', בהוה ובעתיד, ענין אשר יקרב ויאחד את בני ישראל בכל קצוי תבל, "האדוקים והחופשיים לכל זרמיהם", על ידי שתלך ותתאיים בכל עניני' יותר ויותר לשמה כן היא, השם שנקראת בו גם בפי כל עמי תבל - ארץ הקודש.

ב"ה, חט' אדר א' ה'תשי"ט
ברוקלין, נ.י.

לכבוד

מר דוד שי' בן גוריון
ראש הממשלה

שלום וברכה:

מצורף בזה מענה ~~אתם~~ **אתמול שלחתי מענה שלי הרשמי** על השאלה, שאלת הרישום, ואתו רב סליחה על עיכוב המענה **עד עתה** – מפני כמה סיבות. ~~הסודות והבא~~ **והבא לקמן כתוב בלתי רשמי, גם לא** המענה המצורף בזה הוא רשמי וחצי רשמי

[סימן "*)" כאות להתחיל פסקא חדשה:]

(2)¹ ~~ובין שבעולמנו כל ענין אינו מופשטי אלא קשור באישים ותנאים, וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה, הנני משתמש בהזדמנות זו לבוא לכבוד בשורותי דלהלן, פאל ראש הממשלה, כ' בתור זה העומד גם בראש בעית הרישום, ויותר מזה - שהשפעתו גדולה נכרת בכל ברקע החיים שבארצנו הק', אשר הבעי הנ"ל היא רק אחד הפרטים שלו שלא ללמד על עצמו יצא אלא שכללם על הכלל כולו יצא.~~

[בצד הגליון התחיל לרשום: "על ה"]

בודאי שאין צורך להאריך בנקודה שתקופתנו זו היא תקופת הרת עולם, ביחוד **בחיי** בעד עמנו בני ישראל בכל מקום שהם, הן בגשם והן ברוח. וכמו שהי' לעצמם **מתמיד** בתולדות ימי עמנו, הרי העניינים הרוחניים משפיעים הרבה יותר על העניינים הגשמיים מאשר להיפך. (באם לא נעלם ממני, כי השקפה זו אינה עולה בד בבד עם שיטת **החמרנית וכיו"ב** המארקסיזם, אבל אין זה נוגע לענייני פאן) **כל כך להבא להלן**.

ומובן אשר לעת כזאת האחריות המוטלת על כל אחד ואחד חשובה וגדולה [בתחילה הי' כתוב "גדולה וחשובה" ותיקן כנ"ל] פי כמה מאשר בשנים כסדרן, ובפרט האחריות המוטלת על אלה שיש להם השפעה מיוחדת במינה, השפעה גדולה בכמה שטחים בחיי עמנו, ואפשר גדולה עוד [בתחילה הי' כתוב "עוד גדולה" ותיקן כנ"ל] יותר מאשר כל אחד **המשפיע** משער בנפשו. (1)

כוונתי כאן להשפעתו של כ'בד, אשר איך **שהיא** **שלא יוגדר המצב** באופן רשמי **הרי בפועל אבל למעשה, לפי המצב** בארץ ישראל כעת, הנה החלטתו ~~דצוננו~~ **במעט של כ' קובעת היא שקובעים** הם בשטחים הכי חשובים בחיי הציבור בארץ, ~~בפרט ובזה גם בכמה עניינים~~ **אשר בשטח הרוחני.**

(1) כ"ק אדמו"ר הוסיף כמה עניינים בשולי עמודי המכתב ובדף בפ"ע, וציין את מקומם בפנים המכתב באמצעות מספרים. להלן ציינו בפנים המכתב את המספר, ובסופו – ההוספות לפי סדר המספרים.

ואין לי עסק כאן בשאלה אם עד כמה שהמשטר הוא דימוקראטי או לא, שהרי לא להתווכח באתי, ובכלל אין ברצוני לנגוע בהשקפת מישור או בענינים של מישור, אלא שאין להתעלם מהמציאות, כנ"ל - מכתבי הוא בלתי רשמי ורק בהשייך [ל]המציאות כמו שהיא בפועל, והמציאות שהנני רואה היא - שלכבודו ההשפעה הכי גדולה בעיצוב המצב בארצנו, אף שלפעמים והחילוק הוא רק באופן הפעולה, אם יכול לפעול במישרין או ולפעמים רק בעקיפין.

(3) לדעתי, על יסוד התבוננותי בהמתרחש בארצנו הק', הולכת ומתבלשת מהלך והתפתחות [ה]עניינים בארץ [ישראל במשך עשר שנים האחרונות] - מבליט [י]וותר ויותר נקודה אופיינית חדשה שהיא - ההיפך מנוסח השגור בשנים מלפנים האחרונות שלפיהו הצורך זקוקים לפדת הוא ענין ליהודים הדירים בחוץ לארץ, אבל לציבור הנמצאים בארץ ישראל די להם באוירא דאיני ובשפה וכו'. ולדעתי ההכרח בעניינים רוחניים בכלל, ובדת וענייני בפרט, גדול כעת בארץ ישראל מאשר בחו"ל. כי אם בחו"ל יש סכנה של התבוללות וטמיעה בחוגים מסויימים, הרי גדולה יותר הסכנה בארץ ישראל שבאמצעות של לבוש חיצוני יטעה ח"י נטע זה הפכי ומנוגד ואין ברצוני להאריך בנקודה כאובה זו כלל וכלל, כי כאמור במכתבי המצורף בזה כוונתי רק לקירוב ולא להיפך. בכדי שלא להרגיז

[ו]כלל מטעמים מובנים (שגם ובפרט שאיני רואה צורך באריכות). ואחד הטעמים אשר כי תקותי חזקה רוצה הנני לקוות אשר לא תקום פעמים צרה, וסוף סוף גם מתוך בני הדור האמור יתריעו בקול גדול על סכנה האמורה צעקה בקול גדול וישמע הקול ויפעול פעולתו לקדם פני הרעה בעוד מועד. מצד המצב בארץ ישראל והרי דוקא בשנים האחרונות בפרט, מורגשת תסיסה חזקה למצוא בחוצה לארץ ובארץ ישראל לדרוש ולתבוע תוכן רוחני בחיים, ואם להתעסק בזה, הרי הכמ"י היא אחרי משהו למעלה מגדר משכל האדם. שלכן צמאון זה לא ירוה מהשקפת עולם איזושהיא בשגם היא פרי רוחו ושכלו של השכל האנושי, ובפרט לאחר האכזבות בשיטות עולם השונות. אי לזאת, ובודאי שלא רוא צמאון של הנוער הצעירים של עמנו הנצחי על ידי שאלות הסברות ושיטות מעשה ידי אדם היום לצורך השעה, ואשר גורלם יהי' כגורל השיטות שנתחדשו אתמול ושלא יוכלו ולא תמצאנה עוד בין עוד בארץ החיים. וכאן המקום לדת משה וישראל הפתובה והמסורה שבכתב ושבעל פה, ערכינו הנצח העצמים מיום עמוד ישראל לפני ה' אלקינו בחורב ונשמע קול הגדול ולא יסף (4) שעת הכושר היא מאין כמה להטות ולשנות את הרקע באופן שארץ ישראל תתאים לשמה, ארץ הקודש. וכמוכן שאין כוונתי לדתיות תיאורטית, כהשקפת עולם עיונית בלבד וכנושא להרצאות בימי חג ומועד, אלא אורח חיים בפועל ובמעשה, גם בימות החול וגם בעניינים הנקראים בפי העולם עניינים חילוניים. והרי דתנו - בעיקרה גם מעשית היא. (5)

ושעת כושר זו דופקת על פתחו, כי ביד כ'בדד [תחלה נכתב "הזכות והאפשריות", ותיקן הסדר:] והאפשריות והזכות לנצלה במילואה, באופן הכי יעיל זכות ואפשריות שלא כל אדם זוכה להן, ושלא היו כמותן משך כמה וכמה עשירות דורות. עשירות ועשירות בשנים.

לכאורה, **מקום קרוב לומר אשר אפשר ששורות הנ"ל יעוררו תמי' בלב כ' בודד** - האומנם חושבני שבמכתבי זה אוכל לשנות **ולהשפיע** ~~זה השקפת עולם בת עשירות בשנים, ובפרט השקפתו~~ **אצל אדם שראה פרי והפירות בעמלו בעבודתו, אפילו אם תמצא לומר במדה מסויימת. אבל אודה ולא אבוש כי אין הענין מופרך אצלי כלל וכלל, ולא חיי' מצד השפעת שלי, אלא מצד גודל צרך הענין (6) כשלעצמו והאמת לאמתו אשר ברעיון עצמו, והאפשריות הכי נפלאה ומיוחדת במינה שניתנה למר (7) והרי נמצאים אנו בתקופה שהתועפות הנדירות מרובות בה על הרגילות, ובפרט בעניינים העקריים והחיוניים של עמנו.**

בהזדמנות זו, ובבקשת סליחה על האיחור בזה, אביע תודתי על מה שבעתו שלח לי את החוברת שלו, ואסתייע לכל להאמור **במכתבי זה** ממה שרשם על החוברת, בהזכירו את הארץ ישראל, ~~והשתמש בהביטוי - ארץ הקדש. והרי התואר [תחלה מחק תיבת "התואר", ואח"כ ביטל המחיקה] "קודש", כמו התואר [תחלה מחק תיבת "התואר", ואח"כ ביטל המחיקה] "יהודי", הם בני אלפי שנה אשר תוכננו הוגדר והוקדש על ידי דורי דורות של עמנו, החל ממתן תורה שאז ניתן לנו התואר ממלכת כהנים וגוי קדוש; (8) שמשם באנו לארצנו הקדושה, ועד לימינו אלה ועד בכלל.~~

בכבוד ובברכה,

[השלמות למכתב:]

(1) ובכל ענין ודבר, הרי אחריות קשורה בזכות האדם, וככל שתגדל האחריות של האדם ~~מסוייב, תגדל גם זכותו, כשנושא באחריות וממלא תפקידו בזה. ולאו כל אדם זוכה ולא תמיד גם הזוכה זוכה שיעמיסו עליו לאחריות זכות גדולה וציבורית, ול גם הזוכה לזה - לא כל שעה שעת הכושר היא למילוי התפקיד והאחריות.~~

(2) [[ולכן ותקוטי אשר [י]סלח לי כ' על [כ]תבי בלי [ד]יפלומטיא, ואולי [ג]ם הסגנון ואינו [מ]תאים להפרכי כל, [ועל] - שאקדים איזו [ש]ורות ברעיונות [ש]לכאורה פשוטים הם.

כיון

(3) בשנים מלפנים רגיל שגור הי' בחוג, בחוגים קדומים, הפתגם אשר סתם בני ישראל הדרים בחוץ לאדם לארץ מוכרחים לדת ישראל ועניני' - כתריס בפני הטעימה בעמים וכו', אבל אלו שימצאו "תריס" אחר במקום הדת, וביחוד כל אלו שישתדרו בארץ ישראל במסגרת משלהם איזו שתהי' שהאווירה והשפה והמסגרת וכו' (לכאורה) תריס למופת הם - מנת יכולים לוותר על דת ישראל או בנוסח עקבי יותר - מה להם "ולמעמסה" זו שבחיהם, מעמסה יום יומית ובדבר גדול ובדבר קטן. אבל מהלך והתפתחות העניינים בארץ ישראל במשך זה שנים האחרונות - מבליט יותר ויותר את הנקודה, אשר כמה שלא יהי' גדול ההכרח בדת ועניני' לבני ישראל אשר בחוץ לארץ, מוכרחים הם עוד יותר וחיוניים לבני ישראל אשר בארץ ישראל. ואחד הנימוג הטעמים היסודיים ~~ובחולל ישנה סכנה של טעימת~~ [בארץ ישראל דוקא נראית סכנה אשר דור השני יקים טיפוס חדש, אשר] בשם בני

ישראל ידגול, אבל [זר יהי' לעברו] [שונה של עמנו] על כל ערכיו הנצחיים והעצמיים, וגם מנגד לו - בהשקפת עולמו, בתרבות שלו ובתוכן חייו היום יומיים. מנגד למרות אשר עברית ידבר, בארץ האבות ידור [וגם לשמע התנ"ך יתלהב.

איני רוצה להאריך בנקודה כאובה זו כלל]

(4) אנכי ה' אלקיך גו' לא יהי' לך אלקים אחרים [גו'.

ציווי והוראה - אבל בסגנון שפירושו גם הבטחה.

ומובן שאין כלל הכוונה לדתיות

(5) שעת הכושר הוא עתה מאין כמוה להטות ולשנות את כל רקע החיים בארץ ישראל וגם ופרטיותם - בכיוון האמור, ושעת

(6) אבל כיון שלדעתי שדואה הנני המצב בארץ ישראל הוא כנ"ל, הרי הענין

(7) - הם המדברים, המבקשים ודורשים. ואני מה הוא הוא ובודאי אשר גם בלעדי מכתבי - התבונן כ' בכל זה רבות פעמים. אלא שלא ראיתי רשות לעצמי לעבור על כל זה בשתיקה - בה בשעה שכותב הנני בבעית הרישום אשר חלק היא [מכללות] רקע האמור. ומצאתי לחוב שלי שלא לעורר אודות זה [לפחות] במכתב פרטי לכ'.

(8) ש[פירוש] יותר [. .] - הבטחה: קדושים תהיו כי [. .] [ושם ניתנה לעם ישראל ארץ הקדושה לגבולותי] הנהגה "ארץ [הכנעני והלבנון עד ה]נהר הגדול נהר פרת"

והיום של ציון וציון יש אהבה הא' אהב אהב
 ע' ביהודים, ואזכור דמותיו-אמנות בלגית בדת
 וחולצת שהם הראשית ואזכור התבולות הראשית בעת

סיפור אהב הכבודים
 שהם הראשית: יראה תורה בזה קונוס אינש (המלון) אהב
 ע' צד: יראה תורה סבה ותוס' אהב
 דמול אהב תורה: יראה תורה צד ואהב תורה
 ו' ביהודים: יראה תורה אהב תורה אהב תורה
 אה תורה ע' ה' תורה צד יונק, וראה שדה ו' תורה
 תורה צד אהב תורה: יראה תורה צד אהב תורה
 התורה ע' תורה וראה ע' אהב תורה אהב תורה
 ואהב תורה: יראה תורה (תורה) אהב תורה

(א) פתח דבר לקונטרס י"ג תשרי וחג הסוכות תשי"ב

כ"ה
בוה הגנו מיל הקונטרס ל"ג תשרי וחג הסוכות הבע"ל הכילה
שלושה קאמרים מכ"ק מרח אדמירר וצוקלה"ה נבג"מ ז"ע.
המאמרים הם משנת ה'תש"ט — מ"ג תשרי ימים הראשונים
דח"ס י"שבת חתמים — ובאים בהמשך למאמרי קונטרס י"ג תשרי ושבח
תשובה.

בהור הוספה נדפס כאן עוד הפעם — עם איזה הוספות — ליקוט מנהגי
הסידר חבד בחתים שפ"צ ושמחת. אלו המנהגים שיש בהם חידוש.

סיפר כ"ק מרח אדמירר: פעם למחלת יחול"ס נמסרה אל מוח
כ"ק אדמירר הרחיק ואשאל אותו: מה עתה?
ויעני: עתה' ביחוד' צריך לקנות תשובה (איצטער ערשט דארפן
תשובה טאן).

והנה מיוחב"ס עד סוכות ימי שמחה הם' ומכל שכן ימי חתים
עצמם.

ומזה ראי נוספת אשר כל עבודות הש"ת צ"ל בשמחה וגם אפילו
עבודת התשובה בכלל. אף שלכאורה מביאה היא למרירות וכו'.
ואדרבא, לאידך גיסא: ההתבוננות במציאות ענין התשובה, ושאלו
לך דבר העומד בפני התשובה, ובצירוף עוד האמונה והבטחת להיות
נכון לבו בשבת בה' כי חפץ הכד הוא יתנו ורחם ורב למחול תיכף
ימיד שמבקש מחילה וכליחה מאתו ית' בלי שום ספק ומ"ס בעולם'
מביאה לשמחה רבה.

ואם ב"ה יעשית בכה"ל אמרו"ל 'צריך להיות לא רק ברעדה'
אלא וגילו ברעדה' הרי בימי השמחה שבין עשיית וחתים, ובזמן שמחתנו
דח"ס ובזמן שמחתנו דשמע"צ ושמחת, אף כי כמוכר חזוקים הם במדריגות
השמחה שבהם ואומנה'. אבל הצד הקודם שבהם שצ"ל בשמחה גדולה
כיותר.

והש"ת יוכנו לקיום של היעוד ישמה ישראל בעושהו, שעל יד
זה ית' יב"ס ישמה הוי' במעשהו במהרה בימינו ממש.
מנחם שניאורסאהן

לעם השם, מחברת יחזק"ס ה' תשי"ב

- (1) להעיר במסמכי המטה בירחות מ"ו מ"ג אשעי תשובה לשו"ס אית
- (2) מ"ו — יש לבאר ע"ס המבאר בכ"ס במה שאמורים פה לנו אחרי
- (3) המבוננות דמסדיו ברכות ק"ס וק"ס
- (4) בהחיל הובא באחרונים ט"ס תכ"ו.
- (5) ראה רמב"ם סוף הל' לולב.
- (6) ידע השקדים בזה ד"א ונבני נח אין ענין התשובה הש"ס בלשונם
- (7) רמב"ם הל' תשובה ספ"ג
- (8) איתא התשובה פ"א.
- (9) נבאר בלקיט' נבנים דיה שוש אש"ס.
- (10) ראה מ"ב לקיט' סוכה מ"ב השפ"צ (הש"ס)
- (11) ראה לקיט' דיה ה' ב' בעמוד פ"ג ואילך.

פ. א. א. צדד

הנהגה
(הוספה)
תורה
אורח
כ"ה

. . ובאים בהמשך למאמרי קונטרסים **זרה** ושבת תשובה.

. . ומכל שכן ימי חה"ס עצמם.

. . מאתו ית' בלי שום ספק וס"ס בעולם,

. . הרי בימי השמחה שבין עשיית וחה"ס, ובזמן שמחתנו דחה"ס . .

והשי"ת יזכנו לקיומו של היעוד ישמח ישראל בעושי . .

בשם השם, מחרת יוהכ"פ, ה'תשי"ב

הערות

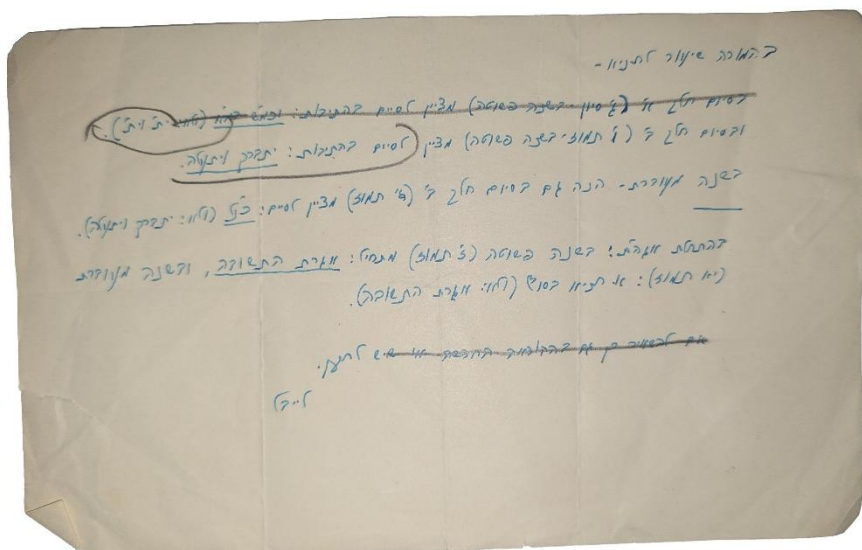
(1) להעיר ממפרשי המשנה כריתות פ"ז מ"ג. בשערי תשובה לשו"ע או"ח ס"א סק"י ובספרים שהובאו שם. ואכ"מ.

(2) ביחוד - יש לבאר ע"פ המבואר בכ"מ במה שאומרים סלח לנו אחרי ההתבוננות דפסוד"ז ברכות ק"ש וק"ש- **ראה** (הוספות לתורה אור פ' כי תשא]. ועוד.)

(5) ידוע השקו"ט בהא דיי"א דבבני נח אין ענין התשובה. והקדשיא מתשובת נינוה.

(6) מדרש הנעלם [בזהר חדש ס"פ בראשית] רמב"ם ה' תשובה ספ"ג. [וראה ג"כ ירושלמי פאה פ"א ה"א].

ג) ע"ד המורה שיעור דספר התניא

לזכות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו משיח צדקנו

*

ברגשי גיל וחדוה משגרים אנו את ברכותינו
להאי גברא רבא הנודע לשם ולתהילה מופלג בתורה ויראת שמים
צנא מלא ספרא, חריף ובקי
מגדולי מגידי השיעורים בדורנו, המפורסם בשיעוריו המופלאים
וחידושו המאירים בחריפות ובבקיאות ובבהירות
מייסד המוסד הק' 'הערות וביאורים – אהלי תורה' ומנהלה
במסירות וברוב תבונה וחסד במשך למעלה מארבעים ושמונה שנים,
מורם ומדריכם של אלפי תלמידי התמימים ושלוחים רבים ברחבי
תבל מתוך מסירה ונתינה עצומה כיד ה' הטובה עליו
הרי הוא הרה"ג הרה"ח

מוה"ר אברהם יצחק ברוך גערליצקי שליט"א

לרגל יום הולדתו ביום י"ד חשון

יה"ר מהשי"ת ש"יאריך ימים על ממלכתו" וימשיך להרביץ תורה
ברבים ולהאדיר ולהגדיל שם ליובאוויטש לנח"ר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
ולהדריך תלמידיו בדרך העולה בית א"ל, מתוך בריאות נכונה
ומנוחת הנפש ויזכה לחזות בקרוב ב"ימות המשיח בהלכה"
"ובא לציון גואל" בביאת גואל צדק בקרוב ממש

תלמידיו